Náučný chodník Lemešanská špacírka

Kraj:	Prešovský
Okres:	Prešov
Geomorfologické jednotky:	Košická kotlina a Čierna hora
Geologické jednotky:	neogénna panva a gemerské pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Lemešany, Chabžany a pešo k juhozápadu spevnenou poľnou cestou na jej koniec 1,4 km (s prevýšením 90 m)
Východisko:	Lemešany, Chabžany, turistické rázcestie na lúke na konci spevnenej cesty – lúčnymi a lesnými cestami podľa smeroviek pahorkatinou medzi obcami Lemešany a Trebejov
Trasa:	**červený okruh:** strelnica – močiar – Ujházyho hrob – kameňolom Trebejov – za Kolovou – židovský cintorín – Dva duby **modrý okruh:** strelnica – za Kolovou – židovský cintorín – Dva duby **zelený okruh:** strelnica – močiar – Ujházyho hrob – kameňolom Trebejov **žltý okruh:** strelnica – močiar
Dĺžka, prevýšenie:	**červený okruh:** 8,7 km, prevýšenie 225 m **modrý okruh:** 6,1 km, prevýšenie 160 m **zelený okruh:** 5,2 km, prevýšenie 125 m **žltý okruh:** 3,9 km, prevýšenie 95 m
Čas prechodu:	1,5 – 3 h

Počet zastávok:	8
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2020

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (2023).

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Občianske združenie Záhrada pohybu, Lemešany 537, 082 03 Lemešany; Obecný úrad Lemešany, Lemešany 186, 082 03 Lemešany, tel. 051 / 7931 241

Poznámky: (1) Chodník vedie po lúčnych a lesných nespevnených cestách a chodníkoch a sú pri ňom altánky a ohniská. (2) Chodník je možno prejsť – podľa info na úvodnom paneli – pešo, bicyklom a na koni.

Jazykové okienko: V súlade s pravidlami slovenského pravopisu by názov náučného chodníka mal znieť Lemešianska špacírka :).

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie a geografickú vychádzku.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Lemešany. Obec na východnom Slovensku medzi Prešovom a Košicami na kontakte Košickej kotliny a Čiernej hory vo svahu nad nivou Torysy, ktorou v blízkosti obce prechádza diaľnica D1. Od roku 1961 je jej súčasťou aj pôvodne samostatná obec Chabžany. Nález avarsko-slovanského hrobu z roku 1866, obsahujúci časti výstroja jazdca, dokladá osídlenie územia slovanským obyvateľstvom v 8. storočí. Obec sa vyvinula na významnej stredovekej obchodnej ceste. Prvá písomná zmienka o Lemešanoch pochádza z roku 1289 a o Chabžanoch z roku 1330. Lemešany vlastnili viaceré zemepanské rody (Abovci, Muldaiovci, Pacotovci, Segnyeyovci, Semseyovci, Füzyovci). V prvej polovici 19. storočia sa tu usadilo pomerne veľké spoločenstvo židov, v roku 1850 tu bol zriadený rabinát. Obyvatelia sa zaoberali roľníctvom. Okrem niekoľkých kúrií sú pozoruhodnými stavbami rímskokatolícke kostoly. V centre Lemešian sú dva, oba zasvätené sv. Martinovi – jeden historický, neskororenesančný z roku 1635 a druhý zo začiatku 21. storočia –, a v časti Chabžany stojí kostol sv. Štefana Uhorského.

Košická kotlina. Rozsiahla oblúkovito severo-južným smerom pretiahnutá tektonická zníženina na juhovýchodnom Slovensku zhruba medzi Medzevom, Hosťovcami, Seňou, slovensko-maďarskou štátnou hranicou, Skárošom, Košickým Klečenovom, Finticami, Košicami, Vyšným Klátovom a Malou Idou. Od susedných horských území, ktorými sú na západe Šarišská vrchovina, Čierna hora, Volovské vrchy a Slovenský kras, na juhu úzky pásik Bodvianskej pahorkatiny – za štátnou hranicou prechádzajúcej do pahorkatiny Cserehát (Cserehát dombvidék) –, na východe Slanské vrchy a

Beskydské predhorie a na severe Spišsko-šarišské medzihorie, je sčasti (na západnej strane) oddelená zlomami. Je vyplnená neogénnymi morskými a jazernými a pod Slanskými vrchmi aj vulkanogénnymi sedimentmi, miestami prikrytými proluviálnym materiálom náplavových kužeľov (rozsiahle sú najmä pri prítokoch Bodvy), v závetrí Volovských vrchov sprašami a pozdĺž významných tokov akumuláciami riečnych terás a nív. Plošne prevažuje pahorkatinný, miestami až silno členitý reliéf, výnimkou sú tiahle rovinné územia široké pozdĺž väčších vodných tokov (Hornád, Torysa, Oľšava, Bodva) a úzke aj pozdĺž ich prítokov. Najväčšie nadmorské výšky dosahuje plochými chrbtami severovýchodne (Diaľna 384 m, Osláš 356 m) alebo juhozápadne (Kodydom 362 m) od Košíc. Územie je odlesnené s poľnohospodárskym využitím, len vyššie široké ploché chrbty na štrkovom podloží v členitejších častiach územia až podvrchovinného rázu pokrývajú ostrovy teplomilných dubových a nepôvodných agátových lesov.

Čierna hora. Neveľké, prevažne zalesnené pohorie na východnom Slovensku, najvýchodnejší geomorfologický celok Slovenského rudohoria, zhruba medzi Jaklovcami, Košicami, Drienovskou Novou Vsou a Hrabkovom. Na juhozápade susedí s Volovskými vrchmi, na východe s Košickou kotlinou, na severovýchode so Šarišskou vrchovinou a na západe má krátke hranice s Braniskom a Hornádskou kotlinou. Budujú ho prevažne kryštalické horniny (pararuly, svory, granitoidy), na ktorých je monotónny hladko modelovaný reliéf. Na kremencoch, vápencoch a dolomitoch v južnej a severnej časti pohoria je reliéf akcentovanejší, pričom najmä pozdĺž Hornádu, ktorý ho preteká naprieč hlbokým údolím, sa vyskytujú výrazné vrchy so skalnatými útvarmi a pestrými biocenózami (Sivec, Holica). Lokálne sa vyskytujú aj paleogénne zlepence a brekcie. Prevažuje silno členitý hornatinový reliéf s výskytom širokých chrbtov až plošín, najvyšším je vrch Roháčka (1 029 m n. m.) na severozápadnom konci pohoria severne od Margecian, pri ktorých do Hornádu – v mieste jeho vzdutia priehradou v rámci sústavy vodných diel Ružín I a Ružín II – ústi Hnilec. Súbežne s Hornádom pohorie križuje dvojkoľajná železničná trať Žilina – Košice.

Obsah informačných panelov

1. Náučný chodník Lemešanská špacírka. Úvodná tabuľa
2. Močiar. Príbeh vody
3. Obyvatelia lesa. Obojživelníky. Nebezpeční obyvatelia lesa
4. Ujházyovci
5. Kameňolom
6. Poľovníctvo. Lesníctvo
7. Židovská komunita
8. Rastliny

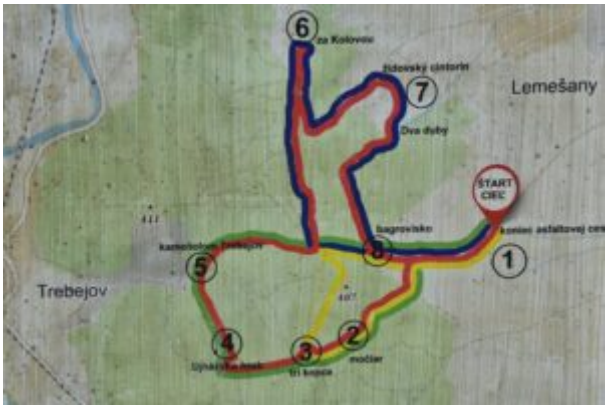

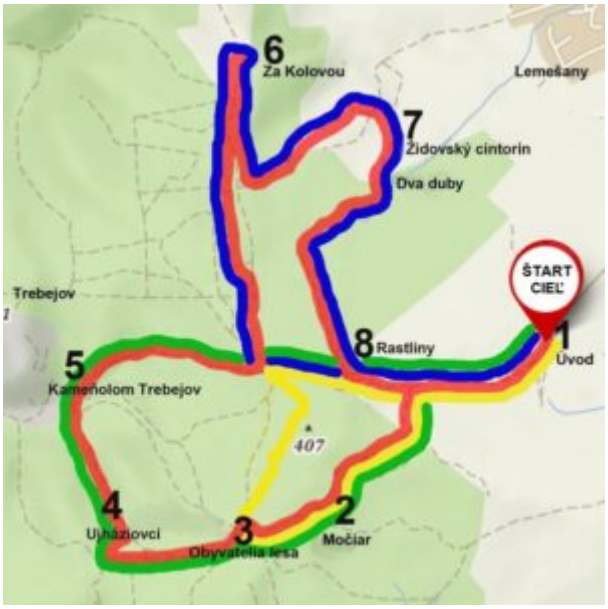

6
Za Kolovou
Židovský cintorín
7
Lemešany
Dva duby
START
CIEĽ
Bagrovisko
8
1
Trebejov
5
2
4
3
Močiar

6
Za Kolovou
Lemešany
7
Židovský cintorín
Dva duby
ŠTART
CIEĽ
Trebejov
8
Rastliny
1
Úvod
5
Kamenolom Trebejov
407
4
Uhliarovci
3
Obyvatelia lesa
2
Močiar

